

NOTITIE

Eneco (Rotterdam)
Solar & Wind Development
C. Hopmans
Postbus 19020
3001 BA Rotterdam

DATUM: 27 maart 2020
ONS KENMERK: 19-1070/20.01705/JEHei
AUTEURS: J.H. van der Heide, F. Derriks, J.P. Doef
PROJECTLEIDER: J.H. van der Heide
STATUS: Definitief
CONTROLE: G.J. Berg

Quickscan beschermde soorten zonnepark Kabeljauwbeek.

Eneco is voornemens om tussen de windmolens van windpark Kabeljauwbeek te Ossendrecht een zonnepark te realiseren. Bureau Waardenburg heeft op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 7 februari 2020) en bronnenonderzoek de effecten van deze ingreep op beschermde soorten beoordeeld in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en getoetst aan de eisen van het Natuur Netwerk Nederland (NNN).

Conclusie

Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van de rugstreeppad. Het plangebied vormt verder leefgebied voor enkele algemeen voorkomende beschermde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Grond- en graafwerkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep kunnen deze soorten treffen. Het gaat om soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling. Een ontheffing is dus niet nodig. Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied geen betekenis of zijn negatieve effecten van de voorgenomen ingreep uitgesloten.

Het plangebied zelf is aangewezen voor enkele agrarische beheertypes, namelijk open akkerland voor broedende akkervogels en overwinterende akkervogels. Aanbevolen wordt

om met de provincie in overleg te gaan of hier eventueel compensatie voor plaats moeten vinden.

Aanbevolen wordt om een Aeries berekening uit te voeren om eventuele effecten van een verhoogde stikstofuitstoot tijdens de aanleg van het zonnepark te toetsen.

Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

Toelichting

Plangebied

Het plangebied ligt in een landelijke gebied ten zuidoosten van Ossendrecht, ten zuidwesten van de A4 en ten noorden van het Schelde-Rijn Kanaal. In de omgeving staan boerenerven en het landschap bestaat grotendeels uit akkerland. Aan de zuidrand van het plangebied (Belgische grens) ligt een houtwal met daarachter een ruigte. Ten westen van het plangebied ligt een licht glooiend weiland met schapen. Honderd meter ten noorden van het plangebied ligt een boerenerf. Het plangebied bestaat voornamelijk uit omgeploegd akkerland. Momenteel wordt er gewerkt aan de opbouw van het windpark.

Door het plangebied loopt van west naar oost een dijkje met aan beide kanten kruidige begroeiing en riet. Ook lopen er smalle kavelsloten en aan de oostkant stroomt de Kabeljauwbeek. De kabeljauwbeek heeft hoge en steile oevers.

Figuur 1 Ligging plangebied (rood omkaderd). Bron: Eneco

Voorgenomen ingreep

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door Eneco. Eneco is voornemens om tussen de windmolens van windpark Kabeljauwbeek te Ossendrecht een zonnepark te realiseren. Het plangebied heeft een oppervlak van circa 35,8 ha. Op deze oppervlakte kan inclusief de maatregelen voor landschappelijke inpassing tussen de circa 32,2 MWp en 46 MWp geïnstalleerd vermogen aan zonnepanelen gerealiseerd worden (afhankelijk van de beschikbare techniek op het moment van realisatie met als uitgangspunt zuid georiënteerd). De oppervlakte aan enkel zonnepanelen bedraagt ongeveer 13 hectare. De aanleg van windturbines, die ook gerealiseerd worden in het plangebied, zijn geen onderdeel van het huidige onderzoek.

Wettelijk kader

Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van de soortenbescherming zoals opgenomen in de Wnb. Bij toepassing van de Wnb worden drie beschermingsregimes onderscheiden: *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn*, *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn* en *Beschermingsregime andere soorten*. Voor een aantal landelijk algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het *Beschermingsregime andere soorten* heeft de provincie een vrijstelling van verbodsbepalingen verleend voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere beschermde soorten geldt geen vrijstelling en kan een ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb.

Het plangebied ligt op meer dan twee kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied. Directe effecten op Natura 2000 gebieden zijn daarmee uitgesloten. Het plangebied is niet van essentieel belang voor eventueel aangewezen habitatrictlijnsoorten, broedvogelsoorten en/of niet-broedvogelsoorten; Dit vanwege de afstand tot het Natura 2000 gebied, de omvang van het zonnepark, de aanwezigheid van windturbines (deze zijn al vergund) en de aanwezigheid van voldoende vergelijkbaar habitat in de omgeving. Effecten op aangewezen habitatrictlijnsoorten, broedvogel- en niet-broedvogelsoorten zijn uitgesloten. Enkel het effect op beschermde habitattypen van een tijdelijke verhoging van de stikstofuitstoot tijdens de aanleg kan op voorhand niet worden uitgesloten. Aanbevolen wordt om een Aerius berekening uit te voeren.

De westzijde van het plangebied grenst aan het NNN (Provincie Noord-Brabant, 2020). Dit betreft een strook die is aangewezen als bloemdijk. Door de aanleg van het zonnepark zullen er geen negatieve effecten zijn op het NNN. Het plangebied ligt buiten het NNN en wordt gescheiden hiervan middels een watergang. De aanleg heeft geen negatieve uitstraling op dit gebied doordat het met name van belang is voor niet storingsgevoelige soorten, zoals planten, libellen en dagvlinders. Wel moet verstoring van broedvogels tijdens het broedseizoen voorkomen worden. Het plangebied zelf is aangewezen voor enkele agrarische beheertypes, namelijk open akkerland voor broedende akkervogels en overwinterende akkervogels (Provincie Noord-Brabant, 2020). Aanbevolen wordt om met de provincie in overleg te gaan of hier eventueel compensatie voor plaats moeten vinden.

Het gebied is echter niet zeer geschikt voor deze functies, door de aanleg van het al vergunde windpark.

Methodiek onderzoek

Voorliggende toetsing in het kader van de Wnb is opgesteld op basis van een eenmalig veldbezoek, de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Effecten zijn bepaald en beoordeeld op basis van de functie van het plangebied van beschermde soorten en de voorgenomen ingreep.

Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2020 (i)) geraadpleegd op 21 februari 2020. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van circa drie kilometer om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud.

Het plangebied is op 7 februari 2020 bezocht. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc). Op basis van terreinkenmerken en *expert judgement* is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Ook is er gekeken of het plangebied potentie heeft als (essentieel) leefgebied voor steenuil, ransuil of kerkuil. Met een verrekijker is gezocht naar (jaarrond beschermde) nesten rond het tracé. Bewoners in de omgeving zijn ondervraagd. En ook is een schuur van een bewoner van binnen geïnspecteerd.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

Het plangebied bestaat uit agrarische percelen die ten tijde van het veldbezoek al waren omgeploegd. Hierdoor zijn ze volledig kaal en ontbreken planten. Er zijn geen gebouwen aanwezig binnen het plangebied. De bodem van het plangebied bestaat uit voedselrijke rivierklei. Op basis van verspreidingsgegevens (NDFF) en aanwezig biotoop wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde planten, ongewervelden, vissen en reptielen. De (mogelijke) betekenis van het plangebied voor amfibieën, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en vogels is in deze notitie in detail beschreven en beoordeeld.

Amfibieën

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied van algemeen voorkomende soorten amfibieën van het 'Beschermsregime andere soorten' waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. De sloten in het plangebied bieden geschikt voortplantingswater voor deze soorten.

In de nabije omgeving is het voorkomen van rugstreeppad bekend (NDFF, 2020 (i)). Het plangebied bevat geen geschikt voortplantingshabitat door het ontbreken van ondiepe poelen. Wel is het plangebied mogelijk in gebruik als winterhabitat.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied van algemeen voorkomende soorten zoogdieren van het 'Beschermsregime andere soorten' waarvoor een vrijstelling geldt

voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. De houtwal ten zuiden van het plangebied is mogelijk leefgebied van verschillende soorten marters, welke niet zijn vrijgesteld in de provincie Noord Brabant. Het plangebied zelf is niet geschikt als habitat voor deze soorten.

Vleermuizen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied is uitgesloten. In het plangebied staan namelijk geen gebouwen of bomen met holtes die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het plangebied maakt mogelijk deel uit van het foerageergebied van vleermuizen. Het betreft – op basis van de aard en omvang en de omgeving - geen essentieel foerageergebied (d.w.z. essentieel voor het functioneren van een verblijfplaats). In het plangebied is ook geen (essentiële) vliegroute van vleermuizen aanwezig door het ontbreken van geschikte lijnvormige elementen, zoals boswallen.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats¹ vastgesteld in het plangebied. Op grond hiervan wordt de aanwezigheid van nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats uitgesloten. Het plangebied is mogelijk onderdeel van het leefgebied van de steenuil. Het gaat hier echter niet om essentieel leefgebied van de steenuil, doordat er te weinig struweel en/of boswallen aanwezig zijn. In de omgeving zijn geschiktere voorbeelden van habitat te vinden, zoals bosschages langs de Belgische grens. Voor andere jaarrond beschermde soorten heeft het plangebied geen essentiële betekenis. Het plangebied vormt wel geschikt broedbiotoop van algemeen voorkomende vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is, waaronder akkervogels zoals Kievit en veldleeuwerik.

Effecten van de ingreep

Amfibieën en grondgebonden zoogdieren

Grond- en graafwerkzaamheden kunnen algemeen voorkomende amfibieën en grondgebonden zoogdieren van het '*Beschermingsregime andere soorten*' treffen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en is dus geen ontheffing nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

Rugstreeppad

Het plangebied heeft mogelijk een functie als winterhabitat voor rugstreeppad. Gezien het agrarische karakter, waarbij ook regelmatig grondbewerkingen plaatsvinden is dit marginaal geschikt als winterhabitat. Na de aanleg van het zonnepark is het plangebied weer geschikt als winterhabitat voor rugstreeppad. Er zullen dan geen grondbewerkingen meer plaatsvinden, waardoor de kwaliteit verbeterd als winterhabitat. Om effecten tijdens de aanleg van het zonnepark te mitigeren wordt aanbevolen om of buiten het winterseizoen (globaal van half oktober tot en met maart) te werken of de delen van het plangebied die

¹ Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

binnen het winterseizoen worden uitgevoerd uit te rasteren middels een amfibieënscherm. Dit amfibieënscherm moet wel tijdig voor het winterseizoen worden geplaatst en er moet continue voldoende alternatief winterhabitat beschikbaar blijven voor rugstreeppad. Ook wordt aanbevolen om het werk ecologisch te laten begeleiden door een deskundige op het gebied van rugstreeppadden. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op rugstreeppadden voorkomen en hoeft er geen ontheffing van de Wet Natuurbescherming te worden aangevraagd.

Vleermuizen

Negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van de voorgenomen ingreep zijn uitgesloten. Voor vleermuizen heeft het plangebied namelijk geen essentiële betekenis.

Vogels

Grond- en graafwerkzaamheden in het broedseizoen kunnen er toe leiden dat nesten van vogelsoorten die in gebruik zijn beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van verstoring. Het plangebied is geschikt voor soorten als Kievit of veldleeuwerik om te broeden. Het moet worden voorkomen dat voor en tijdens de werkzaamheden hier vogels gaan broeden indien er werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen.

Andere soorten

Negatieve effecten op andere beschermde soorten als gevolg van de voorgenomen ingreep zijn uitgesloten. Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied namelijk geen betekenis.

Beoordeling Wet natuurbescherming

- Voor het vernietigen van nesten die in gebruik zijn en het verstoren van in gebruik zijnde nesten van vogels zodanig dat broedsels mislukken is geen ontheffing mogelijk. Het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten moet worden voorkomen (zie randvoorwaarden hieronder).
- Het vernietigen of aantasten van verblijfplaatsen van rugstreeppad is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 en 4. Indien er tijdens het winterseizoen onvoldoende winterhabitat beschikbaar blijft voor rugstreeppad, is een ontheffing van de Wnb nodig. Om een ontheffing aan te kunnen vragen moet tevens het wettelijk belang van de ingreep worden onderbouwd en moeten alternatieven zijn onderzocht. Indien er wordt gewerkt volgens de randvoorwaarden (zie hieronder) zijn effecten op rugstreeppad te voorkomen.

Randvoorwaarden voor werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep

Het verstoren en vernietigen van vogelnesten die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door de bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of door maatregelen te nemen die ervoor zorgen dat vogels niet gaan broeden in het plangebied. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Wnb geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de

aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.

Het vernietigen of aantasten van verblijfplaatsen van rugstreeppad is eveneens een overtreding van verbodsbepalingen. Door te zorgen dat er wel voldoende winterhabitat beschikbaar blijft hoeft er dan geen ontheffing aangevraagd te worden. Na de aanleg is het plangebied weer geschikt voor rugstreeppad, dus het gaat alleen om de aanleg van het zonnepark. Aanbevolen wordt om of buiten het winterseizoen van rugstreeppad (globaal van half oktober tot en met maart) te werken of de delen van het plangebied die binnen het winterseizoen worden uitgevoerd uit te rasteren middels een amfibieënscherm. Dit amfibieënscherm moet wel tijdig voor het winterseizoen worden geplaatst en er moet continue voldoende alternatief winterhabitat beschikbaar blijven voor rugstreeppad. Ook wordt aanbevolen om het werk ecologisch te laten begeleiden door een deskundige op het gebied van rugstreeppadden.

Om te zorgen dat de randvoorwaarden mee worden genomen in de uitvoering van het project wordt het aanbevolen om een ecologisch werkprotocol op te stellen.

Literatuur

NDFF (2020), Nationale Database Flora en Fauna, geraadpleegd op 21 februari 2020

Provincie Noord-Brabant, 2020, online kaartviewer,

kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan, geraadpleegd op 27-02-2020

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met J.H. van der Heide.

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv
Ir. G.H. Bonhof

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Eneco Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg
Ecologie & Landschap

Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl